

## **WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO OTRZYMANIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE – kl. VIII**

### **Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który potrafi:**

- wymienić rodzaje grup społecznych
- wyjaśnić pojęcie społeczeństwa
- wymienić najważniejsze cechy dobrego obywatela
- wyjaśnić, jaką rolę odgrywają w ludzkim życiu więzi społeczne
- wskazać opinie i fakty w wypowiedziach dotyczących życia publicznego
- wyjaśnić jakimi wartościami kierują się uczestnicy życia publicznego w swoim postępowaniu
- wyjaśnić, co to jest samorząd terytorialny i czym się różni od samorządu uczniowskiego
- podać gdzie mieszczą się urzędy gminy i powiatu
- wyjaśnić co to jest budżet gminy

### **Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który potrafi:**

- wymienić rodzaje ról społecznych pełnionych przez człowieka w swoim życiu
- podać przykłady wartości, które odgrywają zasadniczą rolę w społeczeństwie demokratycznym
- wyjaśnić na czym mógłby polegać, kompromis w konkretnych sytuacjach konfliktowych
- opisać cechy szczególne swego regionu, jego walory i problemy
- określić, czym zajmuje się radny
- podać, kto kieruje pracą rady gminy
- podać przykład zadania rady gminy
- opisać sposób powoływania burmistrza, wójta, prezydenta miasta
- wyjaśnić, jakie zagrożenia niesie ze sobą skupienie władzy w jednym ręku
- określić główne zadania wybranego rodzaju trójpodziału władzy
- wyjaśnić czym się różnią i jaką rolę odgrywają w życiu publicznym kompromis i konsensus

### **Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który potrafi:**

- wyjaśnić, co to znaczy, że człowiek jest istotą społeczną
- przedstawić kilka najważniejszych zasad pozyskiwania sojuszników do realizacji różnych przedsięwzięć
- wyjaśnić w jaki sposób i w jakim stopniu wydarzenia, decyzje polityczne i procesy społeczne dotyczą interesów jednostkowych i grupowych
- rozpoznać stanowiska oraz interesy stron konfliktu i wskazać możliwe sposoby jego rozwiązania

- wyjaśnić dlaczego życie społeczne nie mogłoby się toczyć bez poczucia odpowiedzialności i wywiązywania się z obowiązków przez poszczególnych obywateli
- wyjaśnić, co to jest zasada pomocniczości i podać przykład jej zastosowania
- opisać sposób przeprowadzania wyborów do rad gmin i powiatu oraz sejmiku samorządowego
- scharakteryzować kompetencje rady gminy
- wymienić kilka przykładów zadań realizowanych przez władze własnej gminy
- określić, jakie zadania dotyczące prowadzenia szkół mają władze samorządowe i wskazać przykłady związków łączących szkołę i społeczność lokalną

**Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który potrafi:**

- ocenić postępowanie wybranej osoby publicznej z punktu widzenia dobra wspólnego
- podać przykłady sytuacji, gdy dobro publiczne i dobro prywatne są zbieżne i gdy pozostają ze sobą w konflikcie
- opisać podstawowe sposoby podejmowania decyzji w sprawach dotyczących grupy oraz ocenić ich efektywność
- rozpoznać potrzeby i interesy jednostek i grup uczestniczących w życiu publicznym
- opisać sposoby wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych różnych szczebli
- wymienić formy radzenia sobie władz samorządu gminnego, powiatowego i wojewódzkiego z problemami społecznymi i ekonomicznym
- wymienić obowiązki radnego
- podać, kto kieruje pracą rady gminy i jak jest powoływany na to stanowisko
- podać co najmniej trzy przykłady zadań rady gminy
- opisać, jak powoływany jest zarząd, jakie są jego zadania i kto jest jego przewodniczącym
- wyjaśnić, jakie zagrożenia niesie ze sobą brak podziału władz i zilustrować je przykładami z historii
- określić główne zadania władzy ustawodawczej
- określić główne zadania władzy wykonawczej
- określić główne zadania władzy sądowniczej
- podać przykłady instytucji należących do trzech gałęzi władzy

**Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który potrafi:**

- opanował zakres materiału na ocenę bardzo dobrą oraz
- posiadał umiejętność samodzielnego korzystania z różnych źródeł informacji
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat

- nie boi się wypowiadać własnych, nawet kontrowersyjnych opinii i sądów, które potrafi prawidłowo, przekonująco uzasadnić
- zna szeroką terminologię przedmiotową, swobodnie się nią posługuje
- wykazuje orientację w aktualnej sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej Polski oraz w sytuacji międzynarodowej.

## **WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO OTRZYMANIA OCENY KOŃCOWOROCZNEJ**

### **Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który potrafi:**

- wyjaśnić, co to jest obywatelstwo i czym się ono różni od narodowości
- wyjaśnić pojęcia: monarchia, demokracja, dyktatura
- scharakteryzować podstawowe obowiązki obywateli wobec swojego państwa
- wyjaśnić, co to jest opinia publiczna i jaką rolę pełni w państwie demokratycznym
- opisać, na czym polega i z czego wynika stronniczość przekazu oraz jak się przed nią bronić
- wyjaśnić, czym jest referendum
- objaśnić, czym jest konstytucja i jakie są jej główne funkcje we współczesnym państwie demokratycznym
- podać nazwy obu izb polskiego parlamentu
- wyjaśnić, kto kieruje pracą sejmu, a kto senatu
- opisać, w jaki sposób parlament podejmuje decyzje
- wyjaśnić, co to jest budżet państwa
- podać, kto proponuje i kto uchwała budżet państwa,
- wymienić dwa przykłady źródeł dochodów budżetowych
- rozwinąć skrót ONZ i rozpoznać symbol tej organizacji
- wyjaśnij, czym jest Unia Europejska i gdzie znajduje się jej siedziba
- wyjaśnij czym zajmuje się pakt NATO.

### **Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który potrafi:**

- wyjaśnić, co to jest stowarzyszenie oraz kto i po co może je założyć
- wymienić najważniejsze związki zawodowe działające w Polsce
- opisać sposoby badania opinii publicznej oraz krytycznego wykorzystywania wyników badań,
- przedstawić rolę masowego przekazu w państwie demokratycznym i porównać ją z ich sytuacją w państwie totalitarnym
- scharakteryzować specyfikę przekazu zawartego w reklamie
- wyjaśnić, jakie instytucje i w jaki sposób realizują w Polsce zasadę trójpodziału władz

- przedstawić ustrój administracyjny RP
- wyjaśnić, czym zajmuje się Trybunał Konstytucyjny
- określić, jakie są dwa zasadnicze zadania parlamentu
- opisać, w jaki sposób parlament podejmuje decyzje i wyjaśnić co to jest kworum
- wyjaśnić pojęcia deficytu i nadwyżki budżetowej
- określić, jakie kroki powinien podjąć młody człowiek poszukujący pracy, a także napisać podanie o pracę i życiorys
- wyjaśnić, czym jest suwerenność i pokazać na przykładach jak współcześnie jest ona ograniczana
- krótko wyjaśnić czym zajmuje się ONZ i kto kieruje na bieżąco jej pracą
- podać przykład działania ONZ.

**Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który potrafi:**

- przedstawić najważniejsze sposoby rozumienia pojęcia „demokracja”
- wyjaśnić różnice pomiędzy demokracją przedstawicielską a bezpośrednią
- uzasadnić znaczenie wyborów demokratycznych oraz podać podstawowe zasady w nich obowiązujące
- zestawić argumenty za i przeciw ograniczaniu wolności słowa
- podać kilka przykładów demokratycznych zasad znanych z historii Polski.
- wyjaśnić, czym są mniejszości narodowe i religijne i określić jakie szczególne uprawnienia im przysługują
- wymienić i scharakteryzować formy uczestniczenia obywateli w życiu publicznym
- scharakteryzować cele i formy działania związków zawodowych
- określić główne zadania władzy ustawodawczej
- określić główne zadania władzy wykonawczej
- określić główne zadania władzy sądowniczej
- podać podstawowe różnice programowe pomiędzy partiami lewicowymi i prawicowymi
- wyjaśnić, czym jest referendum i w jakich sytuacjach najczęściej jest organizowane
- podać podstawowe zasady obowiązujące w demokratycznych wyborach
- wyjaśnić, jak powstają w Polsce ustawy
- opisać strukturę administracji rządowej i podstawowe zasady działania jej urzędników
- wyjaśnić, co to są komisje i kluby parlamentarne i podać ich aktualne przykłady
- scharakteryzować uprawnienia Sejmu i Senatu, wskazując na ich różną rolę

- wytłumaczyć, co to jest immunitet poselski, oraz określić swoje stanowisko w sporze o jego ograniczenie
- przedstawić działanie prawa podaży i popytu
- określić cele i sposoby działania NATO i wymienić co najmniej kilka państw będących członkami tego paktu oraz kraje, które ubiegają się o wejście do NATO
- wyjaśnić, co to jest Unia Europejska, podać główne jej organy i sposób podejmowania decyzji
- wyjaśnić, kim są imigranci i uchodźcy i jakie są międzynarodowe zasady ich traktowania.

**Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który potrafi:**

- opisać jak narodziła się i zmieniała demokracja w ciągu wieków i wskazać przełomowe momenty w jej dziejach
- przedstawić sytuację z życia publicznego, w której obywatele próbowali zmienić stanowisko władz i ocenić na ile im się to udało
- wyjaśnić, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na decyzje dyrekcji szkoły
- przedstawić typy systemów partyjnych istniejących w świecie i na tym tle opisać system istniejący w Polsce
- wymienić największe partie polityczne działające w Polsce i wskazać podstawowe różnice programowe między nimi
- przedstawić funkcje i organizację pracy polskiego parlamentu
- przedstawić uprawnienia i zadania prezydenta w polskim systemie politycznym
- opisać procedurę powstawania, skład i funkcje rządu RP
- wytłumaczyć co to jest norma prawna i czym się różni od innego rodzaju norm
- podać fundamentalne zasady prawa i wyjaśnić je
- przedstawić główne elementy procedury sądowej w procesie cywilnym albo karnym
- określić zadania i uprawnienia organów ścigania
- wskazać podstawowe różnice między gospodarką centralnie sterowaną i rynkową oraz historyczne i współczesne przykłady tych systemów
- opisać, jak powstaje i o czym rozstrzyga budżet państwa
- podać, jakich wskaźników używa się najczęściej, by ocenić stan gospodarki
- podać i wyjaśnić odwołując się do przykładów, czym jest globalizacja, na czym polega globalizacja w sferze kultury, gospodarki i polityki, ocenić jej skutki
- przedstawić najważniejsze zagrożenia ekologiczne współczesnego świata
- wymienić podstawowe organy ONZ, oraz ewentualnie podać nazwisko osoby obecnie pełniącej funkcję sekretarza generalnego

- wymienić kilka wyspecjalizowanych organizacji ONZ i wyjaśnić, czym się zajmują
- podać przykład działania ONZ w dziedzinie utrzymania pokoju na świecie i ochrony praw człowieka.

**Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który potrafi:**

- opanował zakres materiału na ocenę bardzo dobrą oraz
- posiadał umiejętność samodzielnego korzystania z różnych źródeł informacji
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat
- nie boi się wypowiadać własnych, nawet kontrowersyjnych opinii i sądów, które potrafi prawidłowo, przekonująco uzasadnić
- zna szeroką terminologię przedmiotową, swobodnie się nią posługuje
- wykazuje orientację w aktualnej sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej Polski oraz w sytuacji międzynarodowej.

**1. Przedmiotem oceny ucznia są:**

- wiadomości
- umiejętności
- przygotowanie do zajęć
- aktywność.

**2. Formy sprawdzania wiedzy:**

- wypowiedzi ustne
- pisemne prace klasowe w formie:
  - \* kartkówki z ostatnich 3 lekcji (nie muszą być zapowiedziane)
  - \* sprawdzianu (testu) z większej partii materiału, zapowiedzianej i zapisanej w dzienniku elektronicznym co najmniej na tydzień przed terminem, poprzedzone powtórzeniem wiadomości
- prace domowe
- projekty, prezentacje multimedialne jako samodzielne lub zespołowe prace
- prasówki (aktualne informacje z kraju i ze świata).

3. Dla uczniów o specyficznych potrzebach edukacyjnych nauczyciel, na podstawie orzeczenia lub opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, dostosowuje stopień trudności zadań oraz kryteria oceniania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i psychofizycznych.

4. Na pierwszej godzinie lekcyjnej uczniowie zostają zapoznani z wymaganiami edukacyjnymi oraz warunkami i trybem uzyskania wyższej niż przewidywana oceny rocznej z danego przedmiotu, zgodnymi z zapisami w Statucie szkoły.